Procesní aspekty PLPP ve školním roce 2016/17
Průběžná zpráva

Zpracoval: *Michal Nesládek*

Leden 2018

V prosinci 2017 bylo na školách zapojených do projektu KIPR zahájeno šetření zaměřené na zmapování procesních aspektů plánu pedagogické podpory (dále PLPP) ve školním roce 2016/17. V této zprávě jsou prezentovány základní popisné statistiky, jedná se o dílčí výsledky (sběr dat v současné době stále probíhá). Výběr škol v projektu KIPR byl proveden stratifikovaným kvótním záměrným výběrem (nenáhodný výběr). Do šetření nebyly zahrnuty školy zapojené v projektu KIPR podle § 16 odst. 9 ŠZ, na těchto školách jsou pouze žáci s 2-5. stupněm podpory a PLPP se zde nerealizují. Toto šetření je součástí rozsáhlejšího výzkumu zaměřeného na PLPP, realizována jsou další 2 šetření: mapování využití PLPP ve školách v roce 2016/17 a obsahová analýza jednotlivých PLPP.

Sběr dat byl proveden prostřednictvím online dotazníku (Google formulář). Dotazník má celkem 23 položek: 4 položky úvodní (informace o škole a pracovníkovi, který formulář vyplňuje), 15 položek zjišťujících procesní aspekty PLPP prostřednictvím uzavřených otázek (vždy s možností doplňující kategorie *Jiné*), 3 položky ve formě otevřených otázek, které zjišťují postřehy k formuláři PLPP a pozitivní a negativní zkušenosti při práci s PLPP, poslední položka je určena pro poznámky (dotazník je v příloze č. 1). Prezentována jsou data z dotazníků, které zapojené školy odeslaly do 10. 1. 2018 – celkem se jednalo o 48 škol (43 ZŠ, 3 MŠ a 2 SŠ). V následujícím textu jsou uvedena data pouze za základní školy, přehled počtu základních škol podle krajů je uveden v grafu č. 1.

V rámci prezentovaného šetření bylo zjišťováno, zda na školách existují další závazná pravidla nad rámec vyhlášky č. 27/2016 Sb., která upravují způsob práce s PLPP. Zhruba v polovině škol (56 %) tato pravidla existují, častější je případ, kdy tato pravidla nemají podobu písemného dokumentu (graf č. 2). Na všech sledovaných školách byla poskytována metodická podpora při práci s PLPP. Na většině škol (91 %) poskytovalo metodickou podporu současně více různých pracovníků (z nichž každý zastává odlišnou profesní roli). Nejčastěji se na jedné škole jedná o zástupce 3 odborných pozic, v rámci nichž je podpora poskytována (graf č. 3). Tuto formu podpory poskytoval nejčastěji výchovný poradce (87 % škol) (graf č. 4).

To, že bude žákovi sestaven PLPP, bylo na většině škol (91 %) výsledkem společného rozhodnutí více pracovníků školy, častěji se jednalo o speciální setkání mimo běžné pravidelné porady (graf č. 5), na většině škol byl při tomto procesu přítomen třídní učitel (98 %), dále se jednalo o výchovného poradce (77 %) a školního speciálního pedagoga (60 %) (graf č. 6). Obdobná situace byla v případě určení obsahu jednotlivých PLPP (výběr jednotlivých podpůrných opatření v rámci 1. stupně podpory). Ve většině případů se jednalo o společné rozhodnutí více osob (86 %), častěji v rámci speciálního setkání mimo běžné pravidelné porady (graf č. 7), téměř vždy byl tomuto setkání přítomen třídní učitel (93 %), dále pak výchovný poradce (67 %) a školní speciální pedagog (63 %) (graf č. 8). PLPP byl častěji tvořen (psán) více osobami (60 %) (graf č. 9), nejčastěji se tohoto procesu účastnil třídní učitel (95 %), školní speciální pedagog (37 %) a výchovný poradce (26 %) (graf č. 10). S již vytvořeným PLPP byli většinou seznamováni další pedagogové, kteří učili daného žáka (88 %) (nikoli všichni pedagogové školy) (graf č. 11). Mezi další pracovníky, kteří byli s PLPP seznamováni, patří výchovný poradce (88 %), pracovníci vedení školy (74 %) a školní speciální pedagog (56 %) (graf č. 12). Vyhodnocení účinnosti PLPP probíhalo, stejně jako v předchozích případech, skupinovou formou (91 %), nejčastěji v rámci speciálních setkání mimo běžné pravidelné porady (graf č. 13), vždy byl přítomen třídní

učitel (100 %), mezi další často přítomné odborné pracovníky patřili ostatní pedagogové (72 %) a pracovníci vedení školy (51 %) (graf č. 14).

Rodiče byly v rámci procesu práce s PLPP nejčastěji kontaktováni třikrát (resp. v rámci 3 různých fází) (graf č. 15), nejčastěji se jednalo o kontaktování rodičů po sestavení PLPP, nejméně často byly naopak rodiče kontaktováni před vyhodnocením účinnosti PLPP (graf č. 16). Komunikaci s rodiči obstarával nejčastěji třídní učitel (98 %), dále pak školní speciální pedagog (40 %) a výchovný poradce (37 %) (graf č. 17). Většinou (70 %) s rodiči komunikovalo více pracovníků školy (graf č. 18).

Ve většině škol (77 %) byla vedena duální evidence sestavených PLPP – v papírové i elektronické podobě (graf č. 19). Archivace samotných dokumentů probíhala nejčastěji (53 %) centrálně mimo osobní složky žáků, duální archivace (centrálně i v osobních složkách) byla naopak nejméně častá (graf č. 20).

Dále jsou uvedeny připomínky a postřehy respondentů, které se týkají formuláře PLPP a pozitivních a negativních zkušeností z práce s PLPP. Formulář PLPP byl většinou hodnocen bez připomínek nebo jako vyhovující. Někteří pracovníci školy by uvítali změnu rozsahu formuláře, lze se setkat s požadavky na jeho zkrácení, na druhé straně i na jeho rozšíření (například části pro vyhodnocení). Ve dvou případech se objevil návrh na vytvoření variant formulářů pro specifické skupiny žáků (např. formulář pro mateřské školy, formulář pro cizince). Pozitivně bylo hodnoceno to, že práce s PLPP podněcuje komplexní přemýšlení o žákovi a o jeho problémech, zvyšuje míru spolupráce pracovníků školy a míru zapojení jednotlivých pracovníků při řešení těchto problémů. PLPP umožňuje více individualizovaný přístup k žákům se SVP, umožňuje efektivněji řešit jejich obtíže. V některých případech byl pozitivně hodnocen vliv PLPP na spolupráci s rodiči žáků se SVP. Spolupráce s rodiči byla na druhou stranu někdy hodnocena jako problémová, kdy se nezájem ze strany rodičů negativně projevoval na účinnosti navržených opatření. Negativně byla hodnocena míra administrativní a časové zátěže spojená s PLPP. Uváděno bylo také to, že povinnost vytvářet PLPP vede k jejich obecnosti a formálnosti, někdy jsou PLPP jen mechanicky kopírovány. Někteří pracovníci školy považujíc PLPP za zcela zbytečný a neefektivní nástroj. Uváděno bylo také to, že je pro některé pedagogické pracovníky práce s PLPP obtížná (přesná formulace problémů žáka a výběr konkrétních opatření). V několika případech pak zazněl požadavek na metodický materiál, kde by byly uvedeny konkrétní příklady vypracovaných PLPP.

Shrnutí a závěr

Na všech sledovaných školách byla poskytována metodická podpora při práci s PLPP. Práce na PLPP má na školách většinou skupinový charakter, nejčastěji je PLPP řešen na speciálních setkáních mimo běžné pravidelné porady. Klíčovou úlohu má při tomto procesu třídní učitel, dále výchovný poradce a školní speciální pedagog. Zjištěna byla nižší míra zapojení školních psychologů. Tento fakt lze vysvětlit tím, že školní psycholog není na všech školách přítomen, další důvod lze spatřovat v charakteru obtíží žáka, kdy jednoznačně převažují výukové obtíže, jejichž řešení není primárně v kompetenci školního psychologa (viz šetření mapující využití PLPP ve školním roce 2016/17, které je realizováno v rámci projekt KIPR, dílčí výsledky jsou uvedeny v samostatné zprávě z ledna 2018). PLPP byl pracovníky školy vnímán ambivalentně, pozitivně byla hodnocena zejména spolupráce a větší angažovanost jednotlivých pracovníků, obtížná je někdy spolupráce s rodiči, práce s PLPP bývá někdy ze strany pracovníků školy vnímána jako náročná a zatěžující. Je doporučeno, aby zjištěné údaje byly využity v rámci metodické podpory zaměřené na práci s PLPP.

Graf č. 1: Přehled počtu základních škol dle krajů, jejichž data jsou ve zprávě prezentována

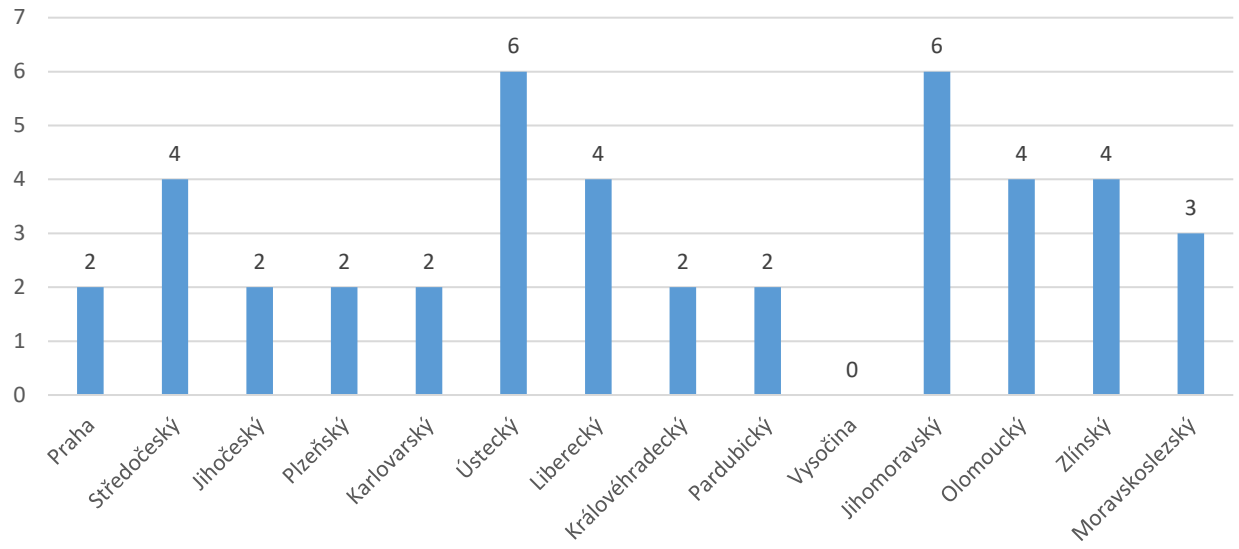

Graf č. 2: Existence dalších závazných pravidel upravujících práci s PLPP nad rámec vyhlášky č. 27/2016 Sb.

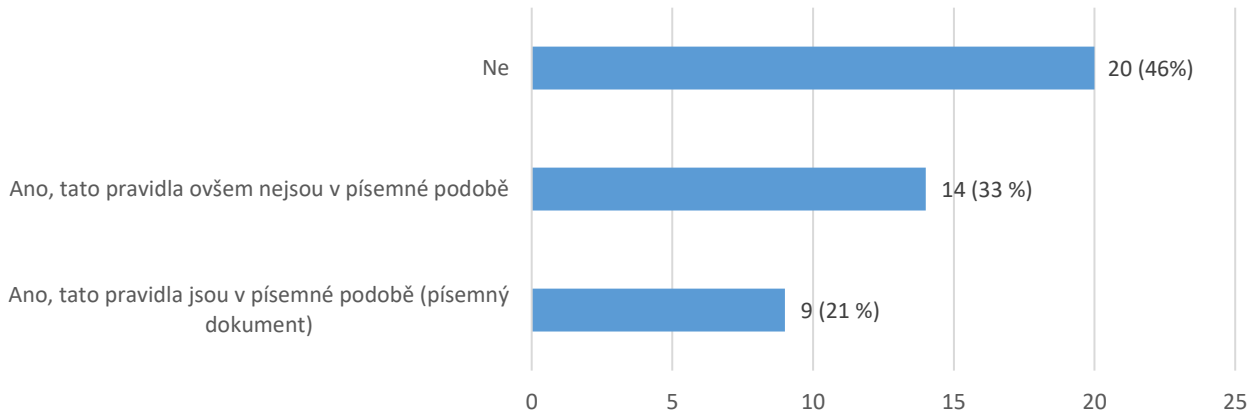

Graf č. 3: Počet pracovníků (dle odborného zaměření) na škole, kteří poskytují metodickou podporu při práci s PLPP

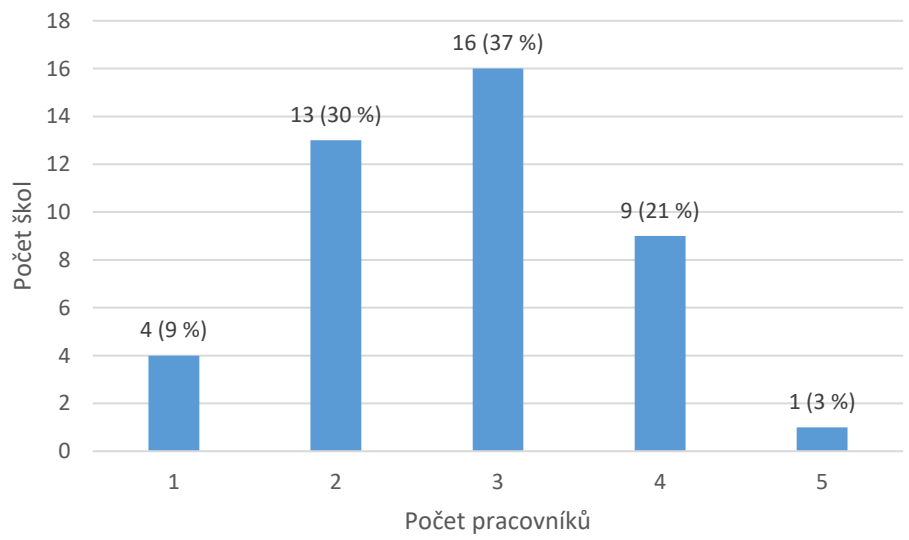

Graf č. 4: Pracovníci školy, kteří poskytují metodickou podporu při práci s PLPP

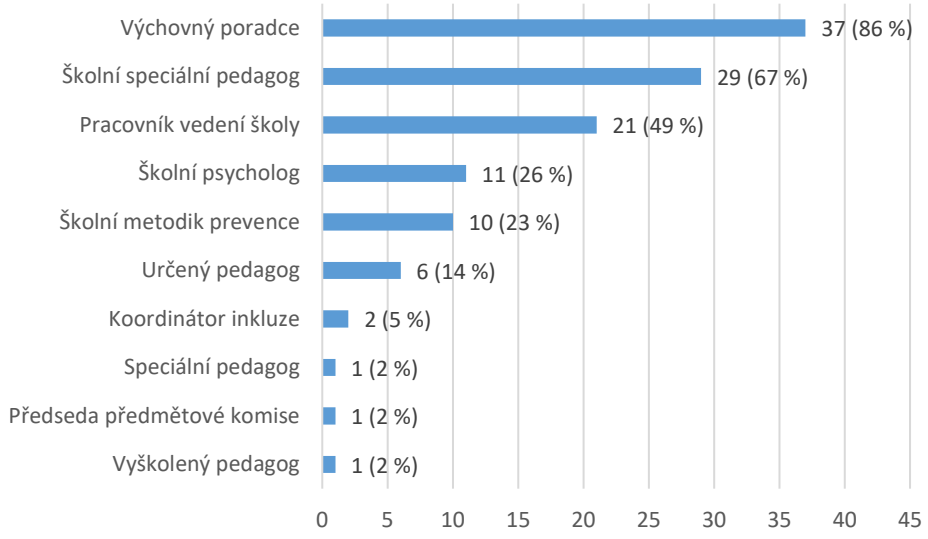

Graf č. 5: Způsob, jakým je na školách rozhodnuto o tom, že bude žákovi vypracován PLPP

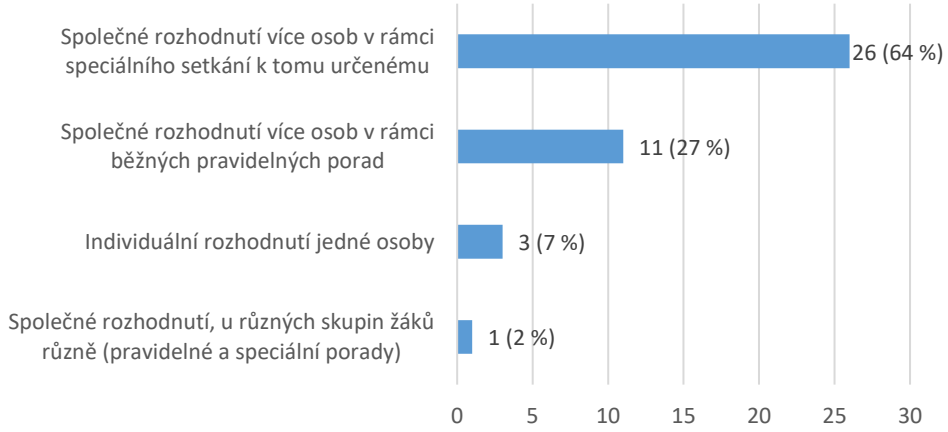

Graf č. 6: Pracovníci školy, kteří se podílejí na rozhodování o vypracování PLPP

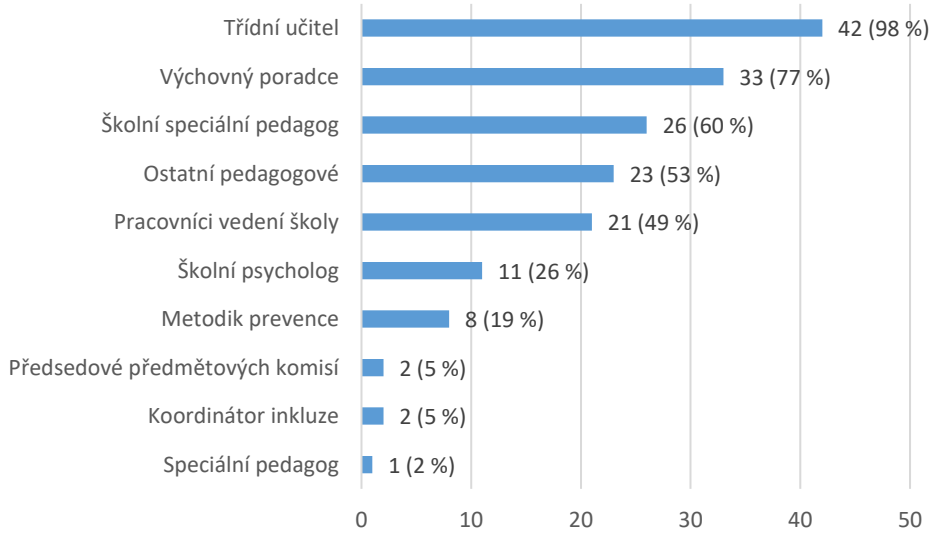

Graf č. 7: Způsob, jakým je na školách určen obsah PLPP (výběr konkrétních podpůrných opatření v rámci 1. stupně podpory)

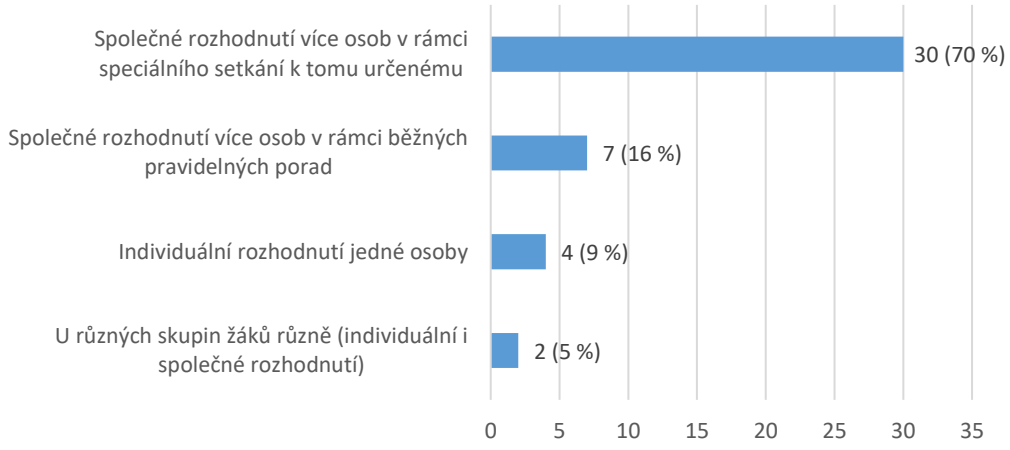

Graf č. 8: Pracovníci školy, kteří se podílejí na určení obsahu PLPP (výběr konkrétních podpůrných opatření v rámci 1. stupně podpory)

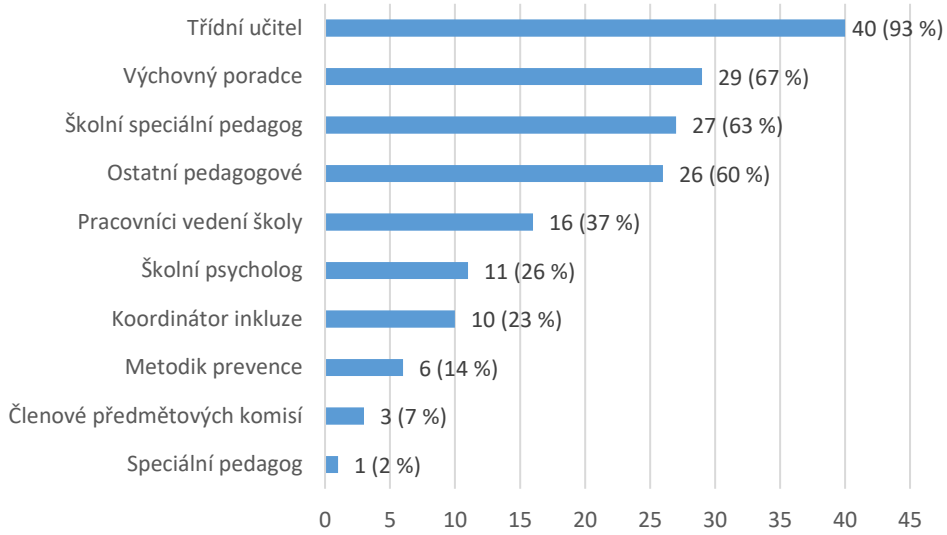

Graf č. 9: Počet osob (dle odborného zaměření), které se na škole podílejí na sestavování (psaní) PLPP

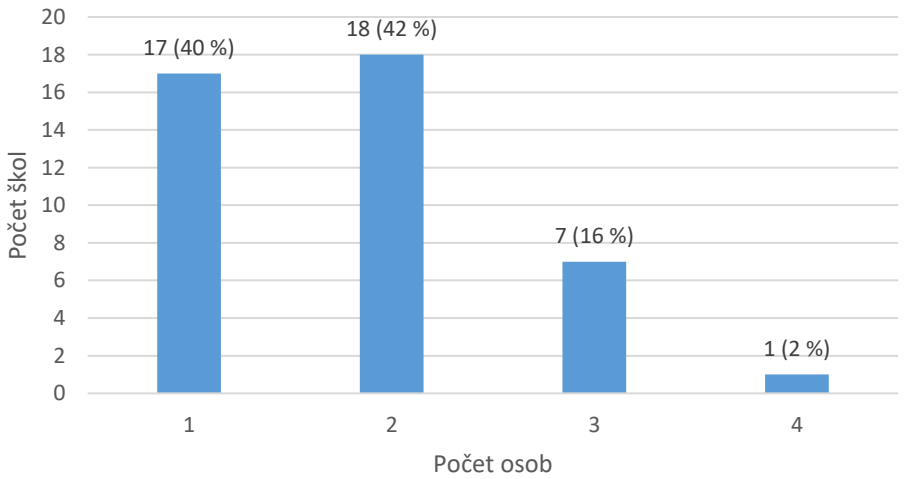

Graf č. 10: Pracovníci školy, kteří se podílejí na sestavování (psaní) PLPP

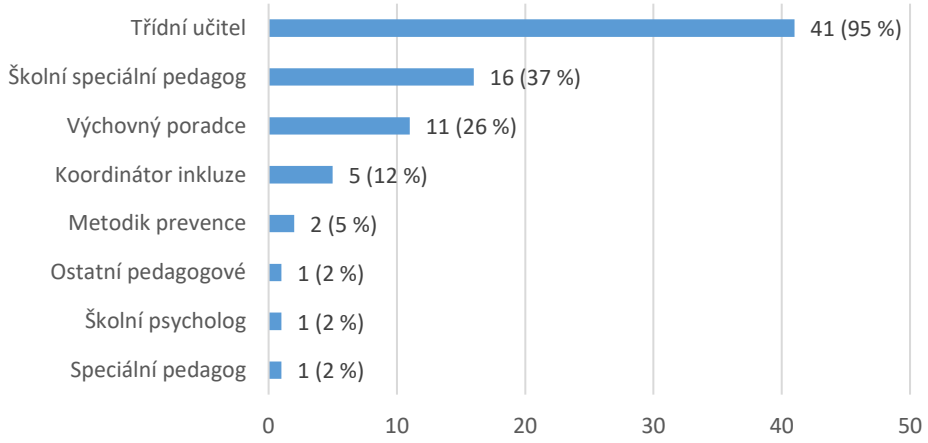

Graf č. 11: Pedagogové, kteří jsou seznamováni s vytvořeným PLPP

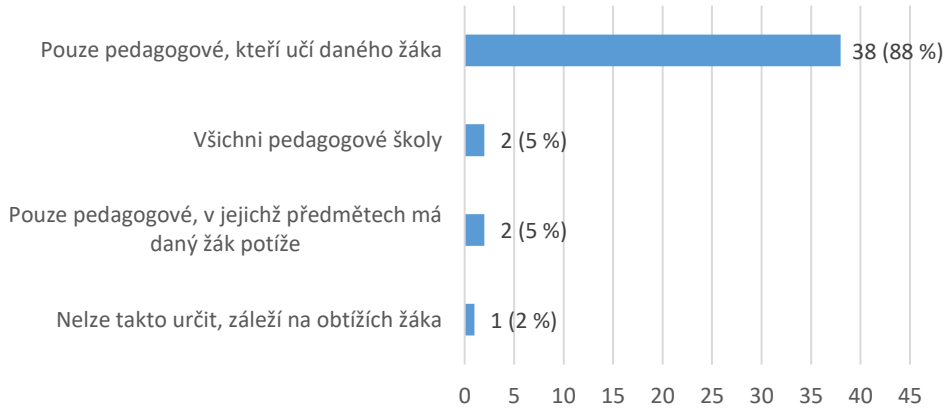

Graf č. 12: Další pracovníci (mimo pedagogů), kteří jsou seznamováni s vytvořeným PLPP

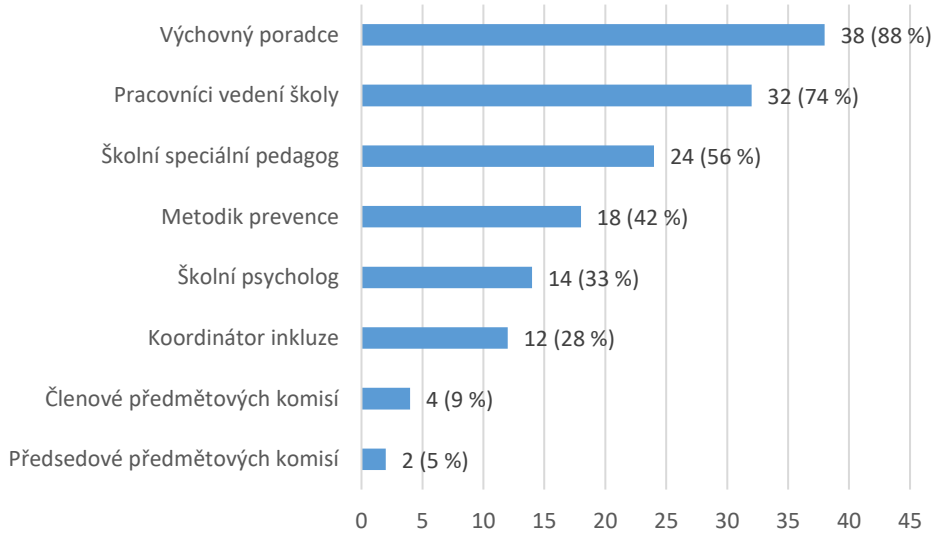

Graf č. 13: Způsob, jak je na školách vyhodnocován PLPP

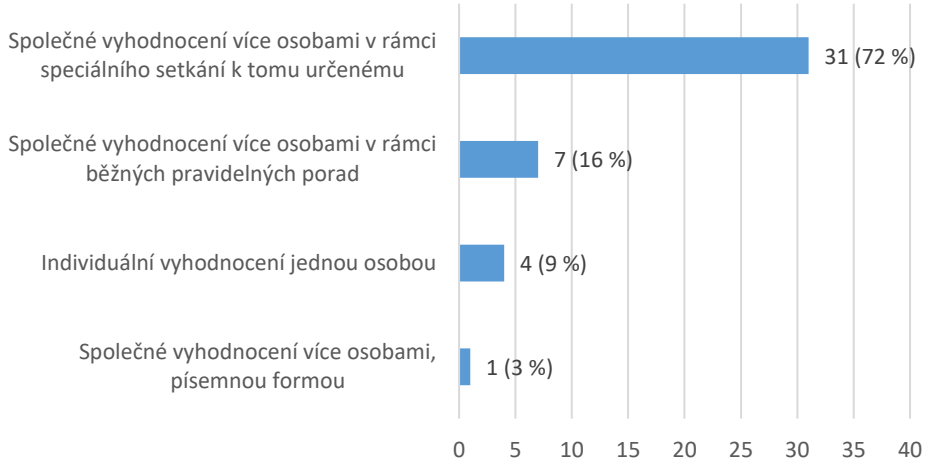

Graf č. 14: Pracovníci školy, kteří se podílejí na vyhodnocení PLPP

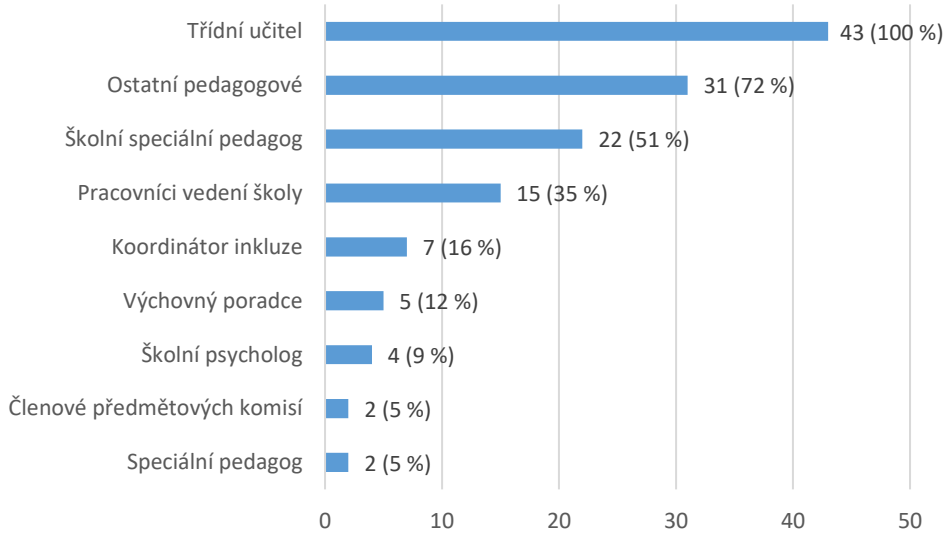

Graf č. 15: Počet sledovaných období práce s PLPP, v rámci nichž škola kontaktuje rodiče žáka*

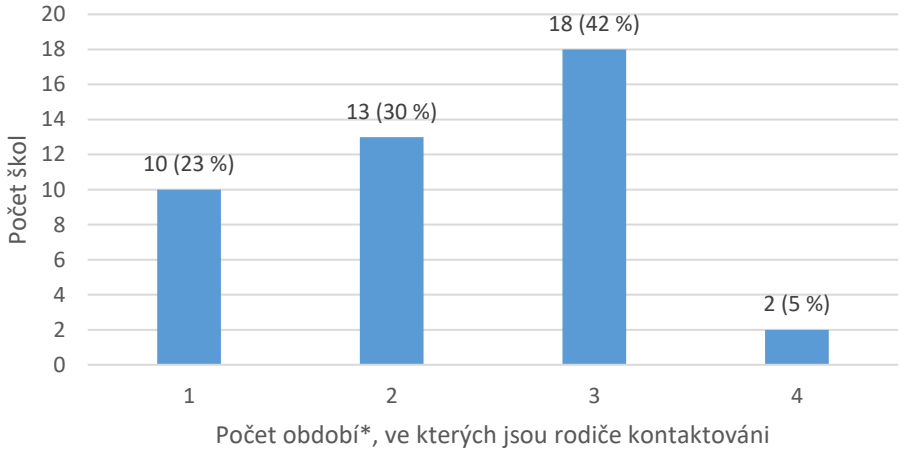

** Fáze před rozhodnutím, fáze mezi rozhodnutím a sestavením PLPP, období po sestavení PLPP, období před vyhodnocením, období po vyhodnocení (celkem 5 sledovaných období).*

Graf č. 16: Podíl rodičů, kontaktovaných v jednotlivých obdobích práce s PLPP (řazeno chronologicky)

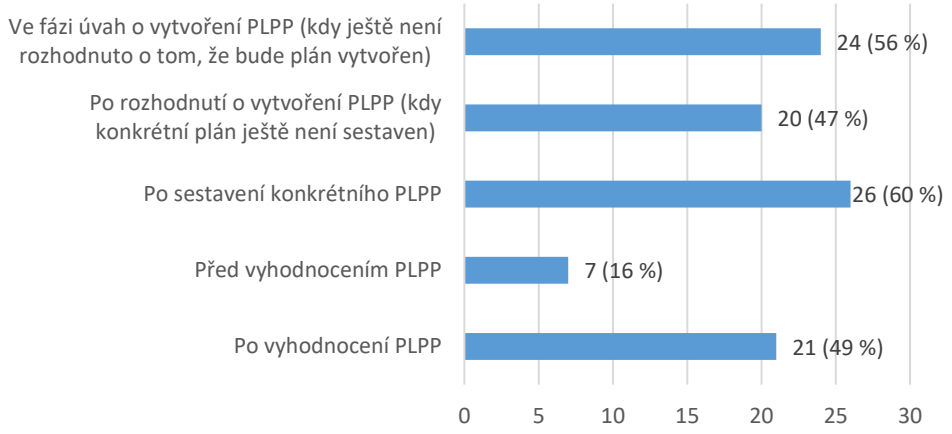

Graf č. 17: Pracovníci školy, kteří komunikují s rodiči kvůli PLPP

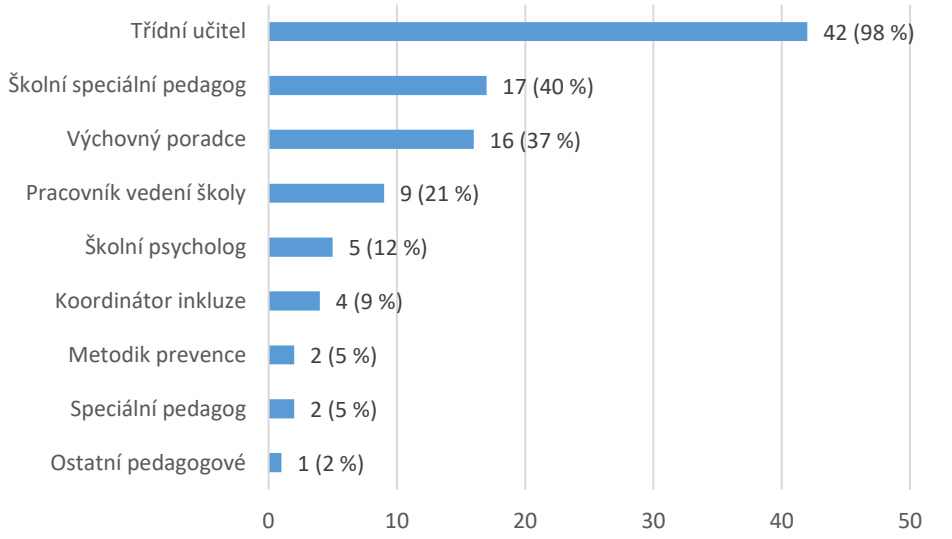

Graf č. 18: Počet pracovníků školy (dle odborného zaměření), kteří s jednotlivými rodiči komunikují kvůli PLPP

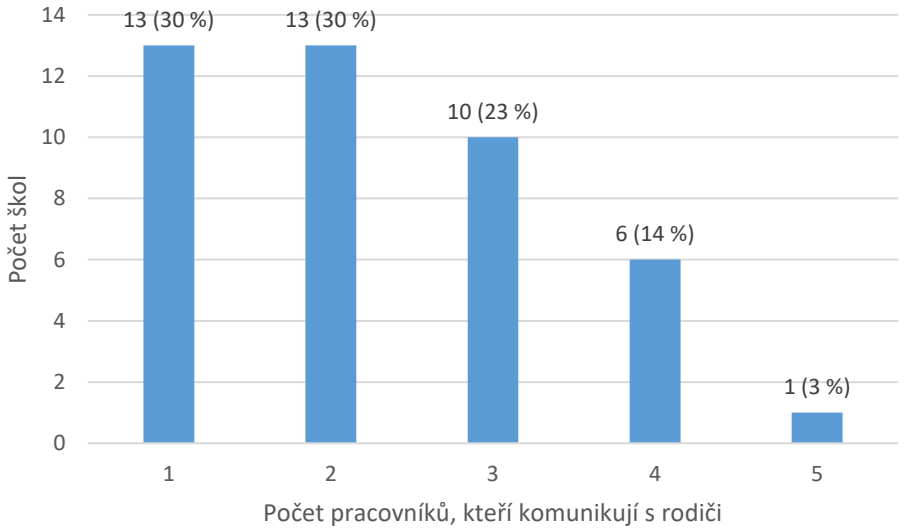

Graf č. 19: Způsob vedení evidence žáků s PLPP

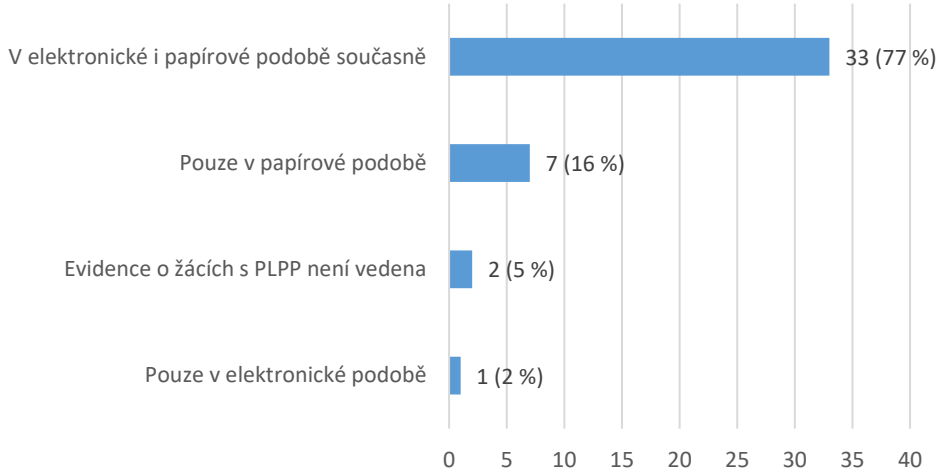

Graf č. 20: Způsob archivace papírových dokumentů PLPP

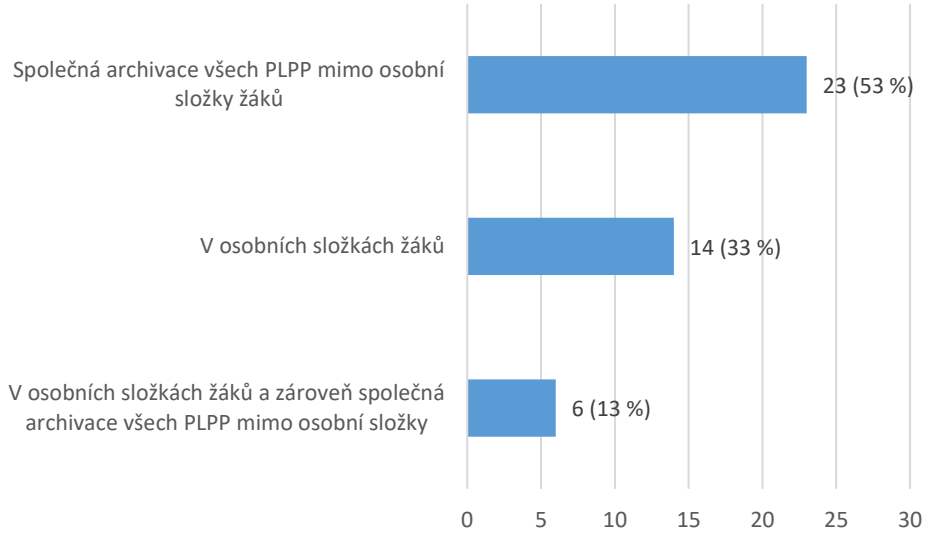

Příloha č. 1: Online dotazník (Google formulář, převod z elektronické verze)

Dotazník mapující procesní aspekty PLPP

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

v rámci spolupráce na projektu KIPR si Vás dovolujeme požádat o vyplnění dotazníku, který mapuje procesní aspekty plánu pedagogické podpory (PLPP). Získaná data budou dále využita při vytváření metodického materiálu a při poskytování metodické podpory pracovníkům škol při práci s PLPP. Toto šetření nemá kontrolní charakter. V odpovědích popište obvyklý způsob práce s PLPP na Vaší škole, popište, jakým způsobem pracujete s PLPP nejčastěji. V odpovědích využijte své osobní zkušenosti i zkušenosti Vašich kolegů (pedagogů, pracovníků ŠPP, pracovníků vedení atd.). Uvádějte skutečnost takovou, jaká je.

V otázkách, které se dotazují na profesní funkce pracovníků školy, postupujte v případě kumulace více funkcí u jedné osoby tak, že pro tuto osobu uveďte pouze ty funkce, v rámci kterých daná osoba v popsané situaci vystupuje. Pokud na Vaší škole dosud nebyl vypracován žádný PLPP, vyplňte pouze prvních 5 otázek, do závěrečných poznámek uveďte, že na Vaší škole nebyl PLPP dosud vypracován a dotazník odešlete. V případě, že je Vaše škola součástí subjektu, který sdružuje více škol, vyplňte dotazník zvlášť za každou školu, v každém dotazníku vždy uveďte příslušný resortní identifikátor školy. Pokud u některé otázky nebude žádná z nabízených odpovědí vhodná, využijte odpověď "Jiná..." a situaci na Vaší škole stručně popište vlastními slovy.

V případě jakýchkoliv Vašich dotazů využijte níže uvedený kontakt.
Bc. Michal Nesládek – analytik projektu KIPR, Národní ústav pro vzdělávání
mail: michal.nesladek@nuv.cz
tel: 723 330 421

NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ
WEILOVA 1271/6, 102 00 PRAHA 10
http://www.nuv.cz/kipr

Děkujeme Vám za spolupráci.

1) Název školy

……...

2) IZO školy

……...

3) Vaše celé jméno

……...

4) Vaše kontaktní e-mailová adresa (v případě dalších dotazů nebo potřeby doplnit zjišťované údaje)

……...

5) Má Vaše škola další závazná interní pravidla nad rámec vyhlášky č. 27/2016 Sb., která upravují způsob práce s PLPP?

- Ano, tato pravidla jsou v písemné podobě (písemný dokument)
- Ano, tato pravidla ovšem nejsou v písemné podobě
- Ne
- Jiné: …….

6) Kdo na Vaší škole poskytuje v případě potřeby ostatním pracovníkům metodickou podporu při práci s PLPP? U této otázky je možné volit více odpovědí zároveň.

- Školní psycholog
- Školní speciální pedagog
- Výchovný poradce
- Školní metodik prevence
- Určený pedagog
- Pracovník vedení školy
- Předseda předmětové komise
- Tato metodická podpora není na naší škole poskytována
- Jiné: …….

7) Jak obvykle na Vaší škole probíhá rozhodnutí o tom, že bude konkrétnímu žákovi sestaven PLPP?

- Individuální rozhodnutí jedné osoby
- Společné rozhodnutí více osob v rámci běžných pravidelných porad
- Společné rozhodnutí více osob v rámci speciálního setkání k tomu určenému
- Jiné: …….

8) Které osoby se obvykle podílejí na rozhodnutí o tom, že bude konkrétnímu žákovi sestaven PLPP? U této otázky je možné volit více odpovědí zároveň.

- Třídní učitel
- Ostatní pedagogové
- Školní psycholog
- Školní speciální pedagog
- Metodik prevence
- Výchovný poradce
- Pracovníci vedení školy
- Předsedové předmětových komisí
- Jiné: ……..

9) Jak obvykle na Vaší škole probíhá určení obsahu konkrétního PLPP, tedy výběr konkrétních podpůrných opatření 1. stupně v rámci PLPP (např. výběr vhodných metod a organizace výuky, hodnocení žáka či pomůcek)?

- Individuální rozhodnutí jedné osoby
- Společné rozhodnutí více osob v rámci běžných pravidelných porad
- Společné rozhodnutí více osob v rámci speciálního setkání k tomu určenému
- Jiné: ……..

10) Které osoby se obvykle podílejí na určení obsahu PLPP, tedy výběr konkrétních podpůrných opatření 1. stupně v rámci PLPP (např. výběr vhodných metod a organizace výuky, hodnocení žáka či pomůcek)? U této otázky je možné volit více odpovědí zároveň.

- Třídní učitel
- Ostatní pedagogové
- Školní psycholog
- Školní speciální pedagog
- Metodik prevence
- Výchovný poradce
- Pracovníci vedení školy
- Předsedové předmětových komisí
- Členové předmětových komisí
- Koordinátor inkluze
- Didaktik
- Jiné: ……..

11) Kdo obvykle vytváří (píše) jednotlivé dokumenty PLPP? U této otázky je možné volit více odpovědí zároveň.

- Třídní učitel
- Školní psycholog
- Školní speciální pedagog
- Metodik prevence
- Výchovný poradce
- Členové předmětových komisí
- Koordinátor inkluze

- Didaktik
- Jiné: …….

12) Kteří pedagogové jsou obvykle seznamováni s vytvořeným PLPP?

- Všichni pedagogové školy
- Pouze pedagogové, kteří učí daného žáka
- Pouze pedagogové, v jejichž předmětech má daný žák potíže
- Jiné: …….

13) Kteří další pracovníci školy jsou obvykle seznamováni s vytvořeným PLPP? U této otázky je možné volit více odpovědí zároveň.

- Školní psycholog
- Školní speciální pedagog
- Metodik prevence
- Výchovný poradce
- Pracovníci vedení školy
- Předsedové předmětových komisí
- Členové předmětových komisí
- Koordinátor inkluze
- Didaktik
- Jiné: …….

14) Jak obvykle na Vaší škole probíhá vyhodnocení účinnosti PLPP?

- Individuální vyhodnocení jednou osobou
- Společné vyhodnocení více osobami v rámci běžných pravidelných porad
- Společné vyhodnocení více osobami v rámci speciálního setkání k tomu určenému
- Jiné: …….

15) Které osoby se obvykle podílejí na vyhodnocení účinnosti PLPP? U této otázky je možné volit více odpovědí zároveň.

- Třídní učitel
- Ostatní pedagogové
- Školní psycholog
- Školní speciální pedagog
- Pracovníci vedení školy
- Předsedové předmětových komisí
- Členové předmětových komisí
- Koordinátor inkluze
- Didaktik
- Jiné: …….

16) Kdy jsou obvykle kontaktováni zákonní zástupci žáka v souvislosti s PLPP? U této otázky je možné volit více odpovědí zároveň.

- Ve fázi úvah o vytvoření PLPP (kdy ještě není rozhodnuto o tom, že bude plán vytvořen)
- Po rozhodnutí o vytvoření PLPP (kdy konkrétní plán ještě není sestaven)
- Po sestavení konkrétního PLPP
- Před vyhodnocením PLPP
- Po vyhodnocení PLPP
- Jiné: ……..

17) Kdo obvykle komunikuje se zákonnými zástupci žáka o PLPP? U této otázky je možné volit více odpovědí zároveň.

- Třídní učitel
- Školní psycholog
- Školní speciální pedagog
- Metodik prevence
- Výchovný poradce
- Pracovník vedení školy
- Koordinátor inkluze
- Jiné: ……..

18) Jakým způsobem je na Vaší škole vedena evidence žáků s PLPP?

- Pouze v elektronické podobě
- Pouze v papírové podobě
- V elektronické i papírové podobě současně
- Evidence o žácích s PLPP není vedena
- Jiné: ……..

19) Jakým způsobem se na Vaší škole archivují papírové podoby PLPP? U této otázky je možné volit více odpovědí zároveň.

- V osobních složkách žáků
- Společná archivace všech PLPP mimo osobní složky žáků
- Jiné: ……..

20) Uveďte Vaše případné připomínky či postřehy ke stávající podobě formuláře PLPP (podle vyhlášky č. 27/2016 Sb.), uveďte Vaše případné návrhy na zlepšení formuláře.

…….....
.....
.....

21) Uveďte, co se Vám při práci s PLPP osvědčilo.

…….....
.....
.....

22) Uveďte, co se Vám při práci s PLPP neosvědčilo, uveďte, s jakými případnými komplikacemi se při práci s PLPP setkáváte.

…….....
.....
.....

Poznámky (pokud chcete něco dodat, nebo chcete uvést nějaké připomínky, prosím, napište je zde).

…….....
.....
.....

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je kolektiv autorů NPI ČR (nástupnická organizace NÚV, projekt IPs KIPR v letech 2016 až 2020).

Dílo podléhá licenci Creative Commons CC BY SA 4.0 – Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.